
MONOGRAFIE PRAWNICZE

FIRMA
W PRAWIE PRYWATNYM
MIĘDZYNARODOWYM

GRZEGORZ ŻMIJ

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

GRZEGORZ ŻMIJ • FIRMA W PRAWIE PRYWATNYM
MIĘDZYNARODOWYM

Polecamy nasze publikacje:

Przemysław Feliga

**STANOWISKO PRAWNE SYNDYKA W PROCESIE
DOTYCZĄCYM MASY UPADŁOŚCI**

Jarosław Zagrodnik

**MODEL INTERAKCJI POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO
ORAZ POSTĘPOWANIA GŁÓWNEGO W PROCESIE KARNYM**

Krzysztof Kozłowski

**PRAWO ŁASKI PREZYDENTA RP. HISTORIA. REGULACJA.
PRAKTYKA**

Paweł Daniluk

PRZESTĘPSTWA PODOBNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Jacek Bąk (red.), Aleksandra Stepanów

EUROPEJSKIE PRAWO FINANSOWE

Paweł Daniel

**WSTRZYMANIE WYKONANIA AKTU LUB CZYNNOŚCI
W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM**

Piotr Horosz

**WIERZYTELNOŚCI ZABEZPIECZONE PRAWAMI
ZASTAWNICZYMI W UPADŁOŚCI**

Justyna Kurek

**OCHRONA PRZED NIEZAMÓWIONĄ KORESPONDENCJĄ
W KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

FIRMA W PRAWIE PRYWATNYM MIĘDZYNARODOWYM

GRZEGORZ ŻMIJ

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2013

[Kup książkę](#)

Wydawca: Natalia Adamczyk

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2013**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-5362-3

ISBN e-book 978-83-255-5363-0

[Kup książkę](#)

Żonie Małgorzacie i Dzieciom

Spis treści

Wstęp	IX
Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XIX
Rozdział 1. Firma w świetle prawnoporównawczym	1
§ 1. Wprowadzenie do badań prawnoporównawczych nad firmą	1
§ 2. Miejsce i charakter prawny regulacji	3
§ 3. Definicja firmy	5
§ 4. Charakter prawny prawa do firmy	9
§ 5. Związek firmy z przedsiębiorstwem, trwałość i przenoszalność firmy	14
§ 6. Powstanie prawa do firmy	20
§ 7. Zakres wyłączności firmy	21
§ 8. Wymagania dotyczące treści firmy	24
§ 9. Ochrona firmy	25
§ 10. Wnioski	31
Rozdział 2. Firma a prawo europejskie	33
§ 1. Firma a swoboda przedsiębiorczości – wprowadzenie	33
§ 2. Wyrok w sprawie <i>Pfeiffer</i>	34
§ 3. Dyrektywy spółkowe.....	41
§ 4. Europejskie ugrupowanie interesów ekonomicznych	50
§ 5. Spółka europejska (<i>Societas europea</i>)	52
§ 6. Spółdzielnia europejska (<i>Societas cooperativa europea</i>)	55
§ 7. Europejska spółka prywatna (<i>Societas europea privata</i>) – wzmianka	58
§ 8. Instytucje kredytowe i inwestycyjne	59
§ 9. Prawo własności intelektualnej	64
§ 10. Nieuczciwe praktyki handlowe	70
§ 11. Wnioski	72
Rozdział 3. Ochrona firmy na tle Konwencji paryskiej i TRIPS	
– zagadnienia kolizyjnoprawne	75
§ 1. Zasada terytorializmu – wprowadzenie	75
§ 2. Zasada asymilacji (traktowania krajowego)	79

§ 3. Firma jako nazwa handlowa	82
§ 4. Kwestia kolizyjnoprawnego charakteru art. 2 i art. 8 Konwencji paryskiej	84
§ 5. Ochrona nazwy handlowej na tle porozumienia TRIPS	90
§ 6. Wnioski	94
Rozdział 4. Firma w świetle regulacji kolizyjnoprawnych	95
§ 1. Wprowadzenie	95
§ 2. Stanowisko niemieckiej i austriackiej doktryny prawa prywatnego międzynarodowego wobec kwestii firmy	96
I. Prawo właściwe dla tworzenia firmy – kształtowanie się poglądów doktryny	96
II. Prawo właściwe dla tworzenia firmy – aktualny stan poglądów w doktrynie	101
III. Kontynuacja firmy jako przesłanka odpowiedzialności za długi związane z przedsiębiorstwem	114
IV. Prawo właściwe dla ochrony firmy	115
V. Projekt rozporządzenia Parlamentu i Rady o prawie właściwym dla spółek autorstwa Niemieckiej Rady Prawa Prywatnego Międzynarodowego	119
§ 3. Stanowisko szwajcarskiej doktryny i szwajcarskiego prawa wobec kwestii firmy	122
I. Prawo właściwe dla tworzenia firmy	122
II. Prawo właściwe dla ochrony firmy	124
§ 4. Stanowisko francuskiej doktryny wobec kwestii firmy	130
§ 5. Stanowisko brytyjskiej doktryny wobec kwestii firmy	131
§ 6. Stanowisko polskiej doktryny wobec kwestii firmy i nowa regulacja ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym	131
I. Kształtowanie się poglądów doktryny na tle ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym z 1965 r.	131
II. Poglądy doktryny na tle projektu i nowej ustawy kolizyjnej z 2011 r.	137
III. Własne stanowisko w kwestii firmy	144
§ 7. Rozporządzenie Rzym II	147
I. Wprowadzenie	147
II. Ochrona firmy w świetle art. 8 rozporządzenia Rzym II.....	151
III. Ochrona firmy przed nieuczciwą konkurencją	155
IV. Rozgraniczenie ochrony na podstawie art. 6 rozporządzenia Rzym II i art. 8 rozporządzenia Rzym II.....	158
Podsumowanie	161
Indeks rzeczowy	165

„Czymże jest nazwa? To, co zowiem różą,
Pod inną nazwą równie by pachniało.”

W. *Shakespeare*, *Romeo i Julia*, akt II, 2
(przekł. J. Paszkowski)

Wstęp

Zasadniczym problemem, z jakim przychodzi się zmierzyć w przypadku firmy jest kwestia natury ogólnej, a zarazem zasadniczej. W obliczu postępujących w ostatnich latach procesów globalizacji, integracji, ujednolicenia a także rozwoju techniki, komputeryzacji, rozwoju Internetu, który nie zna granic państwowych, ani pojęcia terytorium w tradycyjnym tego słowa znaczeniu, fenomenem, a zarazem paradoksem wydaje się być trwała terytorialność niektórych zjawisk natury gospodarczej. Spoglądając na funkcjonowanie regulacji dotyczących firmy nie sposób oprzeć się wrażeniu, że przypadek taki właśnie ma miejsce.

Firma przede wszystkim stanowi przedmiot regulacji merytorycznoprawnych. Na tle aktualnie obowiązującego w Polsce stanu prawnego ukazały się już dwie obszernie monografie w całości poświęcone firmie w polskim prawie cywilnym¹. Jak dotąd brak jest jednak w naszej doktrynie wypowiedzi, która w sposób całościowy poruszyłaby problematykę firmy w prawie prywatnym międzynarodowym. Ostatnio do powodów skłaniających do jej napisania dołączył dodatkowy argument – pojawiło się ustawowe pojęcie firmy w polskiej ustawie kolizyjnej. Ustawa z 4.2.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe² wprowadza szereg nowych regulacji. Wśród nich po raz pierwszy pojawia się pojęcie firmy, jako elementu wchodzącego do zakresu statutu personalnego osoby prawnej. Posłużenie się przez ustawodawcę pojęciem firmy stanowi podstawowy argument dla odpowiedzi na pytanie, dlaczego przedmiotem niniejszej pracy jest firma, a nie np. nazwa handlowa (omówienie tej ostatniej dokonane zostanie w osobnym paragrafie)³.

Pomimo istnienia regulacji dotyczących firmy w ustawach kolizyjnych, nadal w praktyce podstawową rolę w omawianym zakresie odgrywają przepisy umów międzynaro-

¹ M. *Klapczyńska*, *Firma i jej ochrona*, Warszawa 2004; J. *Sitko*, *Firma i jej ochrona*, Warszawa 2009.

² Dz.U. Nr 80, poz. 432, dalej *PrPrywM*.

³ Szereg prac dotyczących międzynarodowej problematyki oznaczeń przedsiębiorców lub przedsiębiorstw posługuje się właśnie takim pojęciem, por. prace poświęcone tej problematyce na przykład: U. *Näke*, *Der Schutz des Handelsnamens in Deutschland*, Düsseldorf 1974; B. *Boudon*, *Internationaler Schutz des Handelsnamens im englischen und deutschen Recht*, Bonn 1982; A. *Celli*, *Der internationale Handelsname*, Zürich 1993; T. *Opalski*, *Ochrona nazwy handlowej w Polsce*, PUG 1980, Nr 11, s. 318 i n.; R. *Skubisz*, *Ochrona zagranicznej nazwy handlowej w Polsce*, [w:] *Księga pamiątkowa I Kongresu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej*, pod red. A. *Oleszki*, Kluczbork 1994, s. 233 i n.; B. *Sołtys*, *Nazwy handlowe i ich ochrona w prawie polskim*, Kraków 2003.

dowych, a przede wszystkim Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r.⁴ Stronami tej Konwencji jest obecnie zdecydowana większość państw świata, niemniej członkiem jej nie jest Unia Europejska⁵.

Bardzo pomocne dla napisania niniejszej rozprawy okazały się studia nad piśmiennictwem niemieckojęzycznym (zwłaszcza niemieckim i szwajcarskim), które w omawianym zakresie jest niezmiernie bogate, a ze względu na liczne podobieństwa obu systemów, a zwłaszcza szwajcarskiego prawa prywatnego do naszego systemu prawnego, przydatność tychże opracowań dla rozważań nad polskim prawem prywatnym międzynarodowym oraz naszym pojmowaniem europejskiego prawa prywatnego międzynarodowego jest znaczna. Należy zwłaszcza docenić w tym kontekście niedawno opublikowaną pracę, której autorem jest *M. Lamsa*⁶.

Zadaniem niniejszej pracy jest całościowe przedstawienie problematyki firmy w prawie prywatnym międzynarodowym. Osiągnięcie tego celu jest niezmiernie trudne bez dokonania choćby krótkiej analizy prawnoporównawczej unormowań dotyczących firmy we współczesnych systemach prawnych wybranych państw europejskich. Pomimo iż dotąd regulacje firmowe pozostają w kompetencji państw członkowskich Unii Europejskiej, istotną rolę z punktu widzenia problematyki firmowej w prawie prywatnym międzynarodowym odgrywają podstawowe unijne swobody, w tym przede wszystkim swoboda przedsiębiorczości, a także różne częstkowe, szczególne unormowania dotyczące firmy w prawie unijnym. Tradycyjnie istotne znaczenie dla omawianej dziedziny posiadają ponadto istniejące regulacje konwencyjne dotyczące nazwy handlowej. Jedynie kompleksowe przedstawienie wyżej wymienionych aspektów dotyczących firmy w obrocie międzynarodowym, połączone z analizą poglądów doktryny na zagadnienia związane z ustalaniem prawa właściwego dla firmy i jej ochrony, zwłaszcza w kontekście podstawowych swobód prawa europejskiego i będącego ich konsekwencją orzecznictwa, pozwoli na pełne zrozumienie kolizyjnoprawnej problematyki firmy.

Mikołów, lipiec 2013

Grzegorz Żmij

⁴ Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. zmieniona następnie w Brukseli 14.12.1900 r., w Waszyngtonie 2.6.1911 r., w Hadze 6.11.1925 r., w Londynie 2.6.1934 r., w Lizbonie 31.10.1958 r. i w Sztokholmie 14.7.1967 r., Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51, dalej Konwencja paryska.

⁵ R. Skubisz, [w:] System Prawa Prywatnego, t. 14a, Prawo własności przemysłowej, pod red. R. Skubisza, Warszawa 2012, s. 19.

⁶ M. Lamsa, Die Firma der Auslandsgesellschaft, Tübingen 2011.

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

CA 2006	Companies Act 2006, Chapter 46 (dostępny na http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents , na dzień 13.4.2013 r.)
dyrektywa 2005/29/WE	dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.5.2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) Nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 149, s. 22)
dyrektywa 2006/48/WE	dyrektywa 2006/48/WE z 14.6.2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. UE L 177, s. 1 ze zm.)
dyrektywa 2008/95/WE	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z 22.10.2008 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (OJ 2008, L 299, s. 25 ze zm.)
dyrektywa 2009/101/WE ..	dyrektywa 2009/101/WE z 16.9.2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich (Dz.Urz. UE L 258, s. 11 ze zm.)
EUIGR	rozporządzenie Rady (EWG) Nr 2137/85 z 25.7.1985 r. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG) (OJ 1985, L 199, s. 1 ze zm.)
FundInwU	ustawa z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16 poz. 93 ze zm.)
KC franc.	Kodeks cywilny francuski z 21.3.1804 r. (dostępny na http://www.legifrance.gouv.fr , na dzień 25.4.2013 r.)

KC niem.	Kodeks cywilny niemiecki z 2.1.2002 r. – Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung [(BGBI. I, s. 42, 2909; 2003 I s. 738), das durch Artikel 3 des Gesetzes vom 20. April 2013 (BGBI. I, s. 831) geändert worden ist, dostępny na http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BJNR001950896.html , na dzień 25.4.2013 r.]
KH niem.	Kodeks handlowy niemiecki – Handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das durch Artikel 1 des Gesetzes vom 20. April 2013 (BGBI. I, s. 831) geändert worden ist (dostępny na http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/BJNR002190897.html , na dzień 25.4.2013 r.)
KKS	Ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 ze zm.)
Konwencja berneńska	Konwencja berneńska o ochronie utworów literackich i artystycznych z 9.9.1886 r. uzupełniona w Paryżu 4.5.1896 r., zrewidowana w Berlinie 13.11.1908 r., uzupełniona w Bernie 20.3.1914 r., zrewidowana w Rzymie 2.6.1928 r., w Brukseli 26.6.1948 r., w Sztokholmie 14.7.1967 r. i w Paryżu 24.7.1971 r. oraz poprawiona 2.10.1979 r. (Dz.U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474)
Konwencja paryska	Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. zmieniona następnie w Brukseli dnia 14.12.1900 r., w Waszyngtonie dnia 2.6.1911 r., w Hadze dnia 6.11.1925 r., w Londynie dnia 2.6.1934 r., w Lizbonie dnia 31.31.1958 r. i w Sztokholmie dnia 14.7.1967 r. (Dz.U. z 1975, Nr 9, poz. 51)
KRSU	ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
OR	Prawo obligacyjne szwajcarskie z 30.3.1911 r. – Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht) (Stand am 1. Januar 2013), SR 220 (dostępny na http://www.admin.ch/ch/d/sr/2/220.de.pdf , na dzień 24.4.2013 r.)
PA 1890	Partnership Act 1890, Chapter 39 53 and 54 Vict (dostępny na http://www.legislation.gov.uk/ukpga/Vict/53-54/39 , na dzień 13.4.2013 r.)
PPM szwajc.	szwajcarska ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym z 18.12.1987 r. –Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG), AS 1988 1776 (dostępna na http://www.admin.ch/ch/d/sr/2/291.de.pdf , na dzień 25.4.2013 r.)

PrOblig szwajc.	Prawo obligacyjne szwajcarskie z 30.3.1911 r. – Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht) (Stand am 1. Januar 2013), SR 220 (dostępny na http://www.admin.ch/ch/d/sr/2/220.de.pdf , na dzień 25.4.2013 r.)
PrBank	ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.)
PrPrywM	ustawa z 4.2.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 80, poz. 432)
PrPrywM65	ustawa z 12.11.1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.)
PrWłPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)
Rzym II-R	rozporządzenie (WE) Nr 864/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.7.2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) (OJ Nr L 199, s. 40)
SCE-R	rozporządzenie Rady (WE) Nr 1435/2003 z 22.7.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (OJ 2003, Nr L 207, s. 1)
SE-R	rozporządzenie Rady (WE) Nr 2157/2001 w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) z 8.10.2001 r. (OJ 2001, L 294, s. 1 ze zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany OJ 2010, Nr C 83, s. 47–199 ze zm.)
TRIPS	Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, załącznik Nr I do Powszechnego układu w sprawie cel i handlu (GATT) (załącznik do Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143)
TUE	Traktat o Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany OJ 2010, Nr C 83, s. 13–46 ze zm.)
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (tekst skonsolidowany OJ 2002, Nr C 325, s. 33–184 ze zm.)
UCITS III-D	dyrektywa Rady z 20.12.1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (OJ 1985, L 375, s. 3 ze zm.)
UCITS IV-D	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z 13.7.2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (OJ 2009, L 302, s. 32 ze zm.)

- WprowKCU Niem. ustawa wprowadzająca kodeks cywilny niemiecki z 21.9.1994 r., Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche in der Fassung der Bekanntmachung [BGBl. I, s. 2494; 1997 I, s. 1061], das zuletzt durch Artikel 4 des Gesetzes vom 16. April 2013 (BGBl. I, s. 795) geändert worden ist, dostępna na <http://www.gesetze-im-internet.de/bgbeg/BJNR006049896.html>, na dzień 25.4.2013 r.]
- WZnTowR rozporządzenie Rady (WE) Nr 207/2009 z 26.2.2009 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (OJ 2009, L 78, s. 1 ze zm.)
- ZNKU ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503)

2. Piśmiennictwo

H.J. Sonnenberger (red.),

- Vorschläge Vorschläge und Berichte zur Reform des europäischen und deutschen internationalen Gesellschaftsrechts, Vorgelegt im Auftrag der zweiten Kommission des Deutschen Rates für Internationales Privatrecht, Spezialkommission Internationales Gesellschaftsrecht, pod red. *H.J. Sonnenbergera*, Tübingen 2007

Komentarz ZNKU,

- pod red. *J. Szwaji* Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz, pod red. *J. Szwaji*, Warszawa 2006

- MPI Study Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, Study on the Overall Functioning of the Trade Mark System in Europe, dostępny na stronie http://www.ip.mpg.de/files/pdf2/mpi_final_report.pdf, na dzień 25.4.2013 r.

MünchKomm BGB 2006,

- Bd. 11 Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 50–245), Internationales Privatrecht, pod red. *H.J. Sonnenbergera*, München 2006

MünchKomm BGB 2010,

- Bd. 11 Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Internationales Privatrecht, Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 25–248), pod red. *H.J. Sonnenbergera*, wyd. 5, München 2010

- Palandt 2011 Palandt Bürgerliches Gesetzbuch mit Nebengesetzen insbesondere mit Einführungsgesetz (Auszug) einschließlich Rom I- und Rom II-Verordnungen, Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz (Auszug), BGB-Informationspflichten-Verordnung,

	Wohn- und Betreuungsvertragsgesetz, Unterlassungsklagengesetz, Produkthaftungsgesetz, Erbbaurechtsgesetz, Wohnungseigentumsgesetz, Versorgungsausgleichsgesetz, Lebenspartnerschaftsgesetz, Gewaltschutzgesetz, Band 7, pod red. P. Bassege i in., wyd. 70, München 2011
Staudinger IntDelR	J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, Berlin 2001, Art. 38–42
Staudinger IntGesR	J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche-IPR, Internationales Gesellschaftsrecht, Berlin 1998
Staudinger IntNamR	J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, Berlin 2000, Art. 10 EGBGB
Staudinger IntWirtR	J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, Internationales Wirtschaftsrecht, Berlin 2001
Staudinger IntWirtR 2006	J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Neubearbeitung, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, Internationales Wirtschaftsrecht, Berlin 2006

3. Czasopisma i publikatory

AcP	Archiv für die civilistische Praxis
AS	Amtliche Sammlung des Bundesrechts
AUW	Acta Universitatis Wroclawiensis
BCLC	Butterworths Company Law Cases
BGBI.	Bundesgesetzblatt
Dz.U.	Dziennik Ustaw
ECR	European Court Reports
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
EuZW	Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht
EWiR	Entscheidungen zum Wirtschaftsrecht
Gl.	Glosa
GRUR	Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
GRUR Int.	Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil
IPRax	Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts

JBL	The Journal of Business Law
JZ	Juristen-Zeitung
KG	Kammergericht
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy
NJW	Neue Juristische Wochenschrift
OG	Orzecznictwo Gospodarcze
OJ	Official Journal of the European Communities
OLG	Oberlandesgericht
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
PEwP	Prawo Europejskie w Praktyce
PiP	Państwo i Prawo
PIPWI UJ	Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	Przegląd Prawa i Administracji
PPPM	Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
PS	Przegląd Sądowy
PSp	Prawo Spółek
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R. Pr.	Radca prawny
RabelsZ	Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht
Rej.	Rejent
RIW	Recht der international en Wirtschaft
RG	Reichsgericht
RGZ	Entscheidungen des Reichsgerichts
SC	Studia Cywilistyczne
SIS	Studia Iuridica Silesiana
SR	Systematische Sammlung des Bundesrechts
StPP	Studia Prawa Prywatnego
TMR	The Trade Mark Reporter
Wok.	Wokanda
WRP	Wettbewerb in Recht und Praxis
ZEuP	Zeitschrift für Europäisches Privatrecht

ZEuS	Zeitschrift für Europäische Studien
ZfRV	Zeitschrift für Rechtsvergleichung
ZGR	Zeitschrift für Unternehmens- und Gesellschaftsrecht
ZHR	Zeitschrift für gesamte Handels- und Wirtschaftsrecht
ZIP	Zeitschrift für Wirtschaftsrecht
ZP BAS	Zeszyty Prawnicze, Biuro Analiz Sejmowych
ZVglRWiss	Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft

4. Inne skróty

art.	artykuł
Bd.	Band
BG	Bundesgericht, Szwajcarski Trybunał Federalny
BGH	Bundesgerichtshof, Niemiecki Trybunał Federalny
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
EUIG	Europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych
n.	następne
m.in.	między innymi
np.	na przykład
Nr	numer
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
SA	Sąd Apelacyjny
SCE	Societas cooperativa europea, Spółdzielnia europejska
SE	Societas europea, Spółka europejska
SN	Sąd Najwyższy
SPE	Societas europea privata
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
uchw.	uchwała
UCITS	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe
ust.	ustęp
wyr.	wyrok
z.	zeszyt
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Bibliografia

- Albers Ch.*, Die Begriffe der Niederlassung und der Hauptniederlassung im Internationalen Privat- und Zivilverfahrensrecht, Jena 2010
- Altenpohl M.*, [w:] Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht, pod red. *H. Honsella i in.*, Basel–Frankfurt am Main 2002
- Ammon L.*, [w:] Handelsgesetzbuch. Kommentar zu Handelstand, Handelsgesellschaften, Handelsgeschäften und besonderen Handelsverträgen (ohne Bilanz-, Transport- und Seerecht), pod red. *V. Röhrichta, F. Graf von Westphalena*, Köln 2001
- Ahrens C.*, Europäisches und Internationales Wirtschaftsprivatrecht, Stuttgart 2008
- Altmeyden H.*, Schutz vor „europäischen“ Kapitalgesellschaften, NJW 2004
- Audit B.*, Droit international privé, Paris 1991
- Austin G.*, Private International Law and Intellectual Property Rights. A Common Law Overview, WIPO Forum on Private International Law and Intellectual Property, Geneva 2001
- Axster O.*, „Bestand“ der Kennzeichnungsrechte und ihre „Ausübung“ im Sinne von Art. 36 EWGV. Vier Jahre nach „Terranova“, GRUR 1980
- Bagan-Kurluta K.*, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2006
- Bamberger H.G.*, [w:] Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 1, §§ 1–610, pod red. *H.G. Bambergera, H. Rotha*, München 2003
- Bamberger H.G.*, [w:] Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 2, §§ 611–1296, ErbbauV, WEG, pod red. *H.G. Bambergera, H. Rotha*, München 2003
- Banaś N.*, Europejska spółka akcyjna – fikcja czy rzeczywista forma podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, R. Pr. 2007, Nr 2
- Bar Ch. von.*, Internationales Privatrecht, Zweiter Band, Besonderer Teil, München 1991
- Bär R.*, Internationales Kartellrecht und unlauterer Wettbewerb, [w:] Beiträge zum neuen IPR des Sachen-, Schuld-, und Gesellschaftsrechts, Festschrift für Rudolf Moser, pod red. *I. Schwandera*, Zürich 1987
- Barcz J.*, Status prawa WTO w prawie wspólnotowym. W sprawie skutku bezpośredniego postanowień porozumienia TRIPS, [w:] Prawo Światowej Organizacji Handlu a Unia Europejska, pod red. *A. Nowak-Fara*, Warszawa 2008
- Barta J., Markiewicz R.*, [w:] System Prawa Prywatnego, t. 13, Prawo autorskie, pod red. *J. Barty*, Warszawa 2007
- Barta J., Markiewicz R.*, [w:] Media a dobra osobiste, pod red. *J. Barty, R. Markiewicza*, Warszawa 2009
- Basedow J.*, Foundations of Private International Law in the Intellectual Property, [w:] Intellectual Property in Global Arena. Jurisdiction, Applicable Law, and the Recognition of Judgements in Europe, Japan and the US, pod red. *J. Basedowa i in.*, Tübingen 2010

- Baur J.F.*, Zum Namensschutz im deutschen internationalen Privatrecht unter besonderer Berücksichtigung des Schutzes des Handelsnamens, AcP 1967
- Behrens P.*, Das internationale Gesellschaftsrecht nach dem Überseering-Urteil des EuGH und den Schlussanträgen zu Inspire Art, IPRax 2003, Nr 3
- Beier F.-K.*, Hundert Jahre der Pariser Verbandsübereinkunft. Ihre Rolle in Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft, GRUR Int. 1983
- Beier F.-K., Kunz-Hallstein H.P.*, Zu den Voraussetzungen des Schutzes ausländischen Handelsnamens nach Art. 2 und 8 der Pariser Verbandsübereinkunft, GRUR Int. 1982
- Beier F.-K.*, Territorialität des Markenrechts und internationaler Wirtschaftsverkehr, GRUR Int. 1968
- Beig D., Graf-Schimek C., Grubinger A., Schacherreiter J.*, Rom II–VO. Neues Kollisionsrecht für außervertragliche Schuldverhältnisse, Wien 2008
- Beitzke G.*, Juristische Personen im internationalen Privatrecht und Fremdenrecht, München–Berlin 1938
- Beitzke G.*, Kollisionsrecht von Gesellschaften und juristischen Personen, [w:] Vorschläge und Gutachten zur Reform des deutschen internationalen Personen- und Sachenrechts, Vorgelegt im Auftrag der zweiten Kommission des Deutschen Rates für Internationales Privatrecht, pod red. *H.J. Sonnenbergera*, Tübingen 1972
- Béguin J., Menjucq M.*, Droit du commerce international, Paris 2005
- Bergé J.-S.*, Droit d'auteur, conflit de lois et réseaux numériques: retrospective et prospective, Rev. crit.dr. internat. privé 1989
- Bernhard P.*, Cassis de Dijon und Kollisionsrecht – am Beispiel des unlauteren Wettbewerbs, EuZW 1992
- Bertrand A.R.*, Droit des Marques. Signes distinctifs- Noms de Domaine, Paris 2005
- Bilewska K.*, Spółka europejska, Warszawa 2006
- Bilewska K.*, Europejska spółka prywatna, KPP 2007, Nr 3
- Bismarck W. von.*, Grenzüberschreitende Sitzverlegung von Kapitalgesellschaften in Europa, Gestaltungsvorschläge für eine 14. Gesellschaftsrechtliche Richtlinie, Frankfurt am Main–Berlin–Bruxelles–New York–Wien 2004
- Birk R.*, Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 10, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 1–146), Internationales Privatrecht, pod red. *H.J. Sonnenbergera*, München 2006
- Błaszczak P.*, Pojęcie osoby prawnej w nowej ustawie o prawie prywatnym międzynarodowym, PiP 2011, Nr 11
- Bodenhausen G.H.C.*, Guide to the Application of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property, as Revised at Stockholm in 1967, Geneva 1968
- Boeckh T.*, Markenschutz an Namen und Bildnissen realer Personen, GRUR 2001
- Bokelmann G.*, [w:] Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch, Band 1, Handelsstand, §§ 1–104, pod red. *K. Schmidta*, München 1996
- Bokelmann G.*, Das Recht der Firmen und Geschäftsbezeichnungen, Freiburg–Berlin–München 1997
- Boschiero N.*, Infringement of Intellectual Property Rights. A commentary on Article 8 of the Rome II Regulation, YPIL 2007, vol. 9
- Boudon B.*, Internationaler Schutz des Handelsnamens im englischen und deutschen Recht, Bonn 1982